

Кафедра банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету
д.е.н., проф. _____ Діброва А.Д.
“ _____ ” _____ 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри банківської справи
та страхування

Протокол №3 від “02” червня 2021 р.
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. _____ Худолій Л.М.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»
д.е.н., проф. _____ Худолій Л.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ринок фінансових послуг

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітня програма «Фінанси і кредит»

Факультет Економічний

Розробники: доцент, к.е.н. Костюк В.А.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ринок фінансових послуг

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітня програма	<u>Фінанси та кредит</u> (назва)	
Спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> (шифр і назва)	
Освітній-ступінь	<u>Магістр</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	<u>150</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>5</u>	
Кількість змістових модулів	<u>3</u>	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	<u>1</u>	<u>1</u>
Семестр	<u>2</u>	<u>1</u>
Лекційні заняття	<u>15</u> год.	<u>8</u> год.
Практичні, семінарські заняття	<u>30</u> год.	<u>6</u> год.
Самостійна робота	<u>105</u> год.	<u>-</u> год.
Індивідуальні завдання	<u>-</u> год.	<u>136</u> год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	<u>3</u> год. <u>7</u> год.	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка магістрів в галузі управління фінансами і аналізу фінансових послуг з рівнем кваліфікації, який забезпечуватиме їм конкурентні переваги на ринку праці.

Завдання: сформулювати системне розуміння взаємозв'язків різних суб'єктів на ринку фінансових послуг та функціонування системи спеціалізованих фінансових інститутів; навчити визначати потреби споживачів фінансових послуг у конкретних ситуаціях та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг; забезпечити комплексне розуміння ролі і значення фінансових послуг різних фінансових інститутів на фінансовому ринку та його сегментах; розвинути навички порівняльного аналізу в галузі фінансових послуг з визначенням переваг та недоліків різних видів послуг; навчити обґрунтовано порівнювати види фінансових послуг та здійснювати їх відбір, враховуючи потреби споживача і конкретну фінансово-господарську ситуацію; показати роль державних інститутів на ринку фінансових послуг; висвітлити основні пріоритетні напрями державної політики в галузі регулювання фінансових відносин на ринку фінансових послуг.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи функціонування ринку фінансових послуг
- функціональний механізм на ринку фінансових послуг
- особливості організації ринку фінансових послуг в Україні

вміти:

- використовувати набуті теоретичні знання для проведення фінансових операцій ;
- аналізувати ефективність від інвестування в ті чи інші фінансові активи.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати

сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем			Кількість годин										
			денна форма					Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
			л	п	сам.	інд	іспит		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Місце ринку фінансових послуг в ринковій економіці													
Тема 1. Ринок фінансових послуг та його роль в економічній системі	1	13	2	2	9	-	-	-	1	-		10	
Тема 2. Суб'єкти ринку фінансових послуг, їх функції і класифікація	2	13	1	2	10	-	-	-	-	-		10	
Тема 3. Структура ринку фінансових послуг в Україні та закордоном	3-4	13	1	2	10	-	-	-	1	1		10	
Разом за змістовим модулем 1		39	4	6	29	-	-	33	2	1		30	
Змістовий модуль 2. Функціональний механізм на ринку фінансових послуг													
Тема 1. Грошовий ринок та фінансові послуги	5-6	21	2	4	15	-	-	-	1	1		15	
Тема 2. Валютний ринок та фінансові послуги	7-8	21	2	4	15	-	-	-	1	1		15	
Тема 3. Фінансові послуги на кредитному ринку	9-10	21	2	4	15	-	-	-	1	1		18	
Тема 4. Фінансові послуги та фондовий ринок	11-12	21	2	4	15	-	-	-	1	-		18	
Разом за змістовим модулем 2		84	8	16	60	-	-	75	5	4		66	
Змістовий модуль 3. Особливості організації ринку фінансових послуг в Україні													
Тема 1. Особливості інфраструктури ринку фінансових послуг	13-14	14	2	4	8	-	-	-	1	1		20	
Тема 2. Державне регулювання	15	13	1	4	8	-	-	-	-	-		20	

ринку фінансових послуг													
Разом за змістовим модулем 3		27	3	8	16	-	-	42	1	1		40	
Усього годин		150	15	30	105	-	-	150	8	6		136	

4. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ринок фінансових послуг та його роль в економічній системі	2
2	Суб'єкти ринку фінансових послуг, їх функції і класифікація	2
3	Структура ринку фінансових послуг в Україні та закордоном	2
4	Особливості інфраструктури ринку фінансових послуг	2
5	Державне регулювання ринку фінансових послуг	2
	Разом	10

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Грошовий ринок та фінансові послуги	5
2	Валютний ринок та фінансові послуги	5
3	Фінансові послуги на кредитному ринку	5
4	Фінансові послуги та фондовий ринок	5
	Разом	20

6. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Поняття ринку фінансових послуг та його завдання.
2. Ознаки ринку фінансових послуг.
3. Функції ринку фінансових послуг в економіці країни.
4. Суть фінансової послуги та її види.
5. Ознаки фінансової послуги.
6. Класифікація фінансових послуг.
7. Принципи функціонування розвинутого ринку фінансових послуг.
8. Суб'єкти ринку фінансових послуг та їх види.
9. Ознаки класифікації суб'єктів ринку фінансових послуг.

10. Види оферентів фінансових послуг.
11. Поняття фінансової установи та її види.
12. Порядок державної реєстрації фінансової установи.
13. Ліцензування діяльності з надання фінансових послуг.
14. Поняття фінансового посередництва та його види.
15. Механізми перерозподілу капіталу за участю фінансових посередників.
16. Переваги діяльності фінансових посередників.
17. Умови реалізації переваг діяльності фінансових посередників.
18. Функції та значення діяльності фінансових посередників на ринку фінансових послуг.
19. Форми діяльності фінансових посередників.
20. Типи фінансових посередників за ринково-орієнтованою та банківсько-орієнтованою моделями фінансового посередництва.
21. Відмінності в моделях організації фінансового посередництва.
22. Загальна характеристика банківської системи країни.
23. Види банківських послуг та умови їх надання.
24. Особливості діяльності спеціалізованих банків на ринку фінансових послуг.
25. Види банківських об'єднань та особливості їх утворення.
26. Умови створення та функціонування кредитних спілок.
27. Порядок формування капіталу кредитної спілки.
28. Види фінансових послуг, що надаються кредитними спілками.
29. Нормативи та критерії діяльності кредитних спілок.
30. Особливості діяльності ломбардів як фінансових установ.
31. Суть сегментарної структури ринку фінансових послуг.
32. Суть та учасники міжнародного ринку фінансових послуг.
33. Умови функціонування організованого ринку фінансових послуг.
34. Причини реалізації фінансових операцій на стихійному ринку фінансових послуг.
35. Суть грошового ринку та його функції
36. Інструменти грошового ринку.
37. Інвестиційні властивості інструментів грошового ринку.
38. Класифікація грошового ринку
39. Суть та значення депозитних послуг в процесах акумуляції інвестиційного капіталу.
40. Види банківських депозитів, їх переваги та недоліки для вкладників.
41. Спільні та відмінні риси між терміновими депозитами та ощадними сертифікатами банків.
42. Сучасні тенденції розвитку ринку термінових банківських депозитів.
43. Чинники, що впливають на формування рівня депозитного відсотка.
44. Особливості використання депозитних сертифікатів НБУ для регулювання грошового ринку.
45. Обмеження щодо залучення коштів на депозитні рахунки кредитних спілок.

46. Види професійної діяльності на фондовому ринку.
47. Діяльність з торгівлі цінними паперами, її суть та види.
48. Суть та види діяльності з управління активами інституційних інвесторів.
49. Види депозитарної діяльності на фондовому ринку.
50. Суть діяльності з організації торгівлі цінними паперами на ринку та її професійні учасники.
51. Загальні умови одержання ліцензій на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.
52. Види фінансових послуг торговців цінними паперами.
53. Види доручень клієнтів торговцям цінними паперами.
54. Поняття кредитної послуги та її види.
55. Принципи та механізм надання кредитів суб'єктам господарювання.
56. Види та форми кредитування юридичних осіб.
57. Особливості іпотечного кредитування.
58. Особливості надання консорціумних кредитів.
59. Зміст та особливості лізингу як кредитної послуги фінансових установ.
60. Механізм взаємодії учасників лізингової угоди.
61. Переваги участі в лізинговій операції для її суб'єктів.
62. Види та форми лізингових операцій.
63. Сутність лізингового платежу та його складові.
64. Зміст факторингу як кредитної послуги фінансових установ.
65. Види професійних учасників валютного ринку.
66. Ліцензування діяльності професійних учасників валютного ринку.
67. Види діяльності уповноважених фінансових установ.
68. Умови відкриття пунктів обміну валют.
69. Суть валютних операцій та їх види.
70. Поточні торговельні операції та їх суть.
71. Види поточних неторговельних операцій.
72. Характеристика валютних операцій, що пов'язані з рухом капіталу.
73. Особливості реалізації валютно-обмінних операцій.
74. Суть, значення та функції ринку банківських металів як складової ринку фінансових послуг.
75. Характеристика об'єкта ринку.
76. Функції ринку банківських металів.
77. Структура ринку банківських металів.
78. Принципи формування ринку банківських металів в Україні.
79. Види фінансових послуг, що реалізуються на ринку банківських металів України.
80. Особливості торгівлі банківськими металами в Україні.
81. Суть та види фінансового ризику.
82. Внутрішні методи уникнення та мінімізації фінансових ризиків.
83. Види фінансових послуг, що забезпечують перейняття ризиків.
84. Суть та види банківських гарантій.

85. Особливості діяльності фінансових установ щодо надання порук.
86. Види ризиків, що супроводжують життя громадян.
87. Суть та види страхових послуг.
88. Види фінансових послуг, що надають інститути інфраструктури ринку фінансових послуг.
89. Особливості створення і функціонування фондових бірж в Україні.
90. Види позабіржових торговельних систем в Україні.
91. Структура Національної депозитарної системи та її завдання.
92. Призначення та форми діяльності Державної іпотечної установи.
93. Послуги інформаційних та рейтингових агенств, що обслуговують учасників ринку фінансових послуг.
94. Особливості створення та функціонування депозитаріїв.
95. Види фінансових послуг, що надаються депозитарними установами.
96. Цілі та завдання державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
97. Органи державного регулювання ринку фінансових послуг та принципи їх взаємодії.
98. Завдання та повноваження саморегулюючих організацій учасників ринку фінансових послуг.
99. Форми державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
100. Діяльність Національного банку України щодо регулювання та нагляду на ринку банківських послуг.
101. Умови призупинення та анулювання ліцензій на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.
102. Умови ліцензування фінансових установ в Україні.

7. Методи навчання

Викладання даної дисципліни проводиться із застосуванням лекцій, семінарських (практичних) занять. Застосовуються методи проблемного навчання:

- проблемний виклад матеріалу
- частково-пошуковий (евристичний)
- дослідницький (при написанні рефератів, магістерських робіт)

8. Форми контролю

1. Поточний контроль – тестові завдання на модульних роботах.
2. Підсумковий контроль – іспит.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і

переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєнням дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$$

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг» для студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 072-«Фінанси, банківська справа та страхування». - К. : В-во «КОМПРИНТ», 2020. - 131 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с
2. Маслова С.О., Опалов О.А. Ринок фінансових послуг: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2012. - 190 с.
3. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Підручник. -- К.: Знання, 2010. - 535 с.
4. Ходаківська В.П, Беляєв В.В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика. - К.: ЦУЛ, 2009. - 616 с.

Допоміжна

5. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. //Відомості Верховної Ради України. - 2006.-№31.
6. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. №514-VI // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. - 2009, №1.
7. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) / Закон України від 15.03.2001 р. №2299-III / Цінні папери України, 2001. - №18 – с.11-22.
8. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг // Закон України від 12.08.2001р. № 9742 - Офіційний вісник України, 2001.

9. Про Національну депозитарну систему України та особливості електронного обігу цінних паперів // Закон України від 10 грудня 1997 року №710/ВР //Відомості ВРУ №15 1997р., с 67.
- 10.Про кредитні спілки // Закон України від 20.12.2001 р. {із доповненнями та змінами із Законом № 540-ІХ від 30.03.2020 }
- 11.Про недержавні пенсійні фонди // Закон України від 10.07.2003 р.
12. Васильєва, В.В. Фінансовий ринок: навч. посібник. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 368 с.
13. Зимовець В.В., Зубик С.П. Фінансове посередництво: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2004 – 288 с.
14. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – Львів: Видавництво Національного університету „Львівська політехніка”, 2004.
15. Леонов Д.А, Львовчкін С.В., Хоружий С.Г. Ринок фінансових послуг: парадигма євроінтеграції: Монографія/ За наук. Ред. В.М. Федосова – К.: УІРФР, 2008.- 848 с.
16. Маслова С.О., Опалов О. А. Фінансовий ринок: Навч. посібник - 3-тє вид., виправлене. - К. : Каравела, 2009. - 344 с.
- 17.Мозговий О.М. Фондовий ринок: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1999.
- 18..Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
19. Суторміна В.М., Дегтярьова Н. В. Фінансовий ринок: Навч.-методичний посібник для самот. вивчення дисципліни; - Вид. 2-ге. - К. : КНЕУ, 2008. - 172 с.
- 20.Черкасова С.В., Руцишин Н.М. Ринок фінансових послуг: Навчально-методичний посібник. - Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. - 92 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.capitalmarkets.kiev.ua.- Про стан розвитку ринків капіталу (USAID).
2. www.banki.ru.
3. [http:// www.prostobank.com.ua](http://www.prostobank.com.ua) – Інформаційно – довідковий сайт по рейтингам комерційних банків України.
4. <http://www.aub.com.ua> - Офіційний сайт Асоціації банків України.
5. <http://www.bank.gov.ua> - Офіційний сайт НБУ.
6. <http://www.diebold.com/> - Офіційний сайт компанії Diebold (США).
7. <http://www.metasoft.com.ua> - Офіційний сайт компанії „Метасофт”.
8. <http://www.sibis.com.ua> - Офіційний сайт компанії “SIBIS”(Україна)
9. <http://www.ssi.com.ua/> - Офіційний сайт компанії Servus Systems Integration (Україна)
10. [www.uabanker.net//](http://www.uabanker.net/) Інформаційний банківський портал